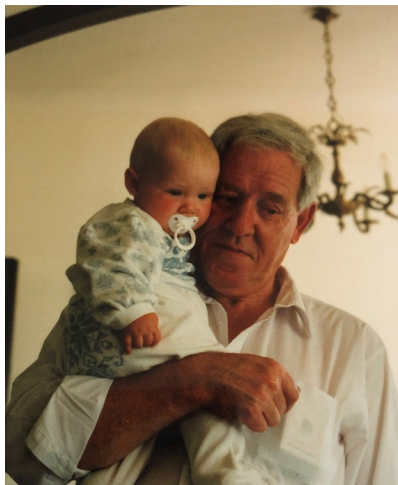

Comedian William Boeva kan niet langer zwijgen

‘Toen ik nog niet bekend was, keek iedereen naar mij. Nu nog altijd, maar dan omdat ik bekend ben’

William Boeva was volop aan het werken aan een nieuwe show toen zijn vader, die lid was van de Witte Brigade, overleed. Plots was dertig jaar worden niet meer zo angstaanjagend. ‘De levensvragen die mijn generatie zo belangrijk acht: wat stelt het eigenlijk allemaal voor?’

KAREL MICHIELS, FOTO'S BRECHT VAN MAELE

William met zijn vader John. © rr

Jean 'John' Boeva trad op jonge leeftijd toe tot de Witte Brigade, de enige gewapende verzetsbeweging van het land in de Tweede Wereldoorlog. Als secretaris van de organisatie heeft hij nadien een leven lang het archief beheerd en stelselmatig uitgebreid. Hij was een van de belangrijkste bronnen voor de tv-reeks *Kinderen van het verzet* op Canvas. ‘De Tweede Wereldoorlog heeft bepaald wie mijn vader geworden is’, vertelt William Boeva. ‘Het heeft hem zijn hele leven beziggehouden. Ons huis leek wel een museum en hij kon er uren over praten. Niet dat hij ons zijn verleden opdrong. Als hij zag dat zijn verhaal je niet interesseerde, begon hij over iets anders. Hij wilde je niet vervelen of versleten worden voor een oude zageman.’

‘Naast de verhalen die hij vertelde, merkten wij ook aan allerhande kleine dingen dat de oorlog hem nooit echt heeft losgelaten. Als wij gekookte patatten aten, herinnerde hij zich hoe goed dat smaakte in de oorlog. Een gekookt *petatie*, een beetje boter en wat zout erop: het idee gaf hem al het water in de mond. Het was bijna nostalgie, en een bewijs van hoe belangrijk die kleingigheden toen waren. Maar tegelijk was dat ook relatief: pa speelde bijvoorbeeld in een orkestje dat ermeest moest ophouden toen op het huis van een andere muzikant een bom was gevallen. Hij zei het alsof het de gewoenste zaak van de wereld was, alsof ze gesplit waren wegens muzikale meningsverschillen of zo.’

Koesterde jouw vader als verzetsman rancune tegen voormalige collaborateurs?

‘Integendeel. Hij was een van de eerste verzetslui die na de oorlog de hand reikte naar die mensen. In naam van de Witte Brigade waren mensen mishandeld, kaalgeschoren en in de zoo gestoken. Daar had de Witte Brigade geen schuld aan, die zat nog in het buitenland, maar mijn pa maakte ook een onderscheid tussen collaboratie en mensontrentende daden. Als de Duitsers je bakkerij binnenvallen en opeisen, en een geweer op je vrouw en kinderen gericht houden, ben je dan een vuile colla-

borateur omdat je hen gehoorzaamt? Veel mensen konden gewoon niet anders. Mijn vader besefte ook dat je opvoeding bepaald kon zijn voor het kamp dat je koos. Hij was twaalf toen de oorlog uitbrak. ‘Als mijn ouders hadden gezegd dat de Duitsers *de goet* waren, had ik dat klakkeloos aangenomen’, zei hij. Als je ouders of meneer pastoor iets zegden, was dat ook zo. Dat soort nuances is heel belangrijk als je inzicht wil krijgen in de geschiedenis.’

Dus je vader was wellicht geen rabiate flamingantenhater?

‘Absoluut niet. Hij was heel gematigd. Niemand heeft gelijk, was zijn principe. Het is de kunst om gelijk te krijgen. Goed en kwaad bestaan niet, maar wel alles er tussenin. Je kunt ergens van overtuigd zijn, maar dat komt ergens vandaan. Mijn vader vond racisme verschrikkelijk, maar hij had wel begrip voor racisten. Het is gemakkelijk om iemand tot zondebok te maken en de schuld te geven, om te zeggen ‘ik ben goed en jij bent slecht’. Elk individu is verschillend en heeft een eigen geschiedenis. Hou daar alsjeblift rekening mee.’

Maakte hij zich de voorbije jaren ongerust over de opkomst van extreemrechts?

‘De polarisering tussen de mensen, dat vond hij erg. Het herinnerde hem aan vroeger. Mensen die niet weten wat er gebeurt omdat ze *fake news* voor waar annehmen. Dat bestond toen ook al. Als

‘Een tijdje geleden zat ik in de auto met Michael Van Peel. Ik parkeerde op een mindervalidenplaats en hij wees me daarop, alsof ik er geen recht op zou hebben. Dan pas besefte hij dat ik daar wel mocht staan’

je niet weet dat *fake news* bestaat, of misschien wel propaganda is, word je daar makkelijk in meegeleurd. Het staat in de krant, of op Facebook, dus het zal wel waar zijn. En dat gebeurt dus aan beide kanten van het politieke spectrum. Terwijl de meeste mensen veel gematigder zijn dan al die gepolariseerde berichten doen uitschijnen.’

Als ik het zo hoor, had jij als tiener geen enkele reden om te rebelleren tegen je vader.

‘Inderdaad. Hij had een open geest. Alles was bespreekbaar. En hij was zeker niet streng. Hij wilde wel dat we ons best deden, en als het moest, greep hij in. Maar hij was nooit onredelijk of onrechtvaardig, integendeel. In mijn jeugd heb ik me wel een tijdje afgezet tegen hem en zijn oorlogsverleden, zoals alle tieners een beetje afstand nemen van hun ouders, maar dat heb ik later ruimschoots goedge maakt.’

Ik heb begrepen dat jij het meest op hem lijkt, van zijn vier kinderen uit zijn twee huwelijken. Ook een grappas, ook een sociale figuur.

‘Met veel zelfspot. Mijn vader kon heel serieus zijn, maar na een paar minuten maakte hij daar zelf komaf mee, om duidelijk te maken dat hij zichzelf niet al te ernstig nam.’

Een beetje zoals een comedian.

‘Papa snapte heel goed waar comedians mee bezig zijn. Er is geen absolute waarheid. Niets is absoluut juist. Alles hangt daar zo'n beetje rond. Luister naar elkaar. Praat met elkaar. Probeer een middenweg te vinden. Dat was mijn vader.’

Toen je vader in oktober overleed, was je volop aan je nieuwe show aan het werken. Is het daardoor een andere voorstelling geworden?

‘Ja. Ik had een bepaalde lijn uitgezet, namelijk dat het mij moeilijk viel om dertig te worden. Mijn verjaardag viel in dezelfde periode en de dood van papa zette dat idee in een heel ander perspectief, maakte het minder belangrijk. De levensvragen die mijn generatie zo belangrijk acht, de keuzestress waar wij mee worstelen, de ik-punten die we vooropstellen: wat stelt het eigenlijk allemaal voor?’

‘In mijn jeugd heb ik me een tijdje afgezet tegen mijn vader en zijn oorlogsverleden, maar dat heb ik later ruimschoots goedge maakt.’

‘De enige mensen met een beperking die we eren en omarmen zijn topsporters als Marc Herremans en Marieke Vervoort. Misschien omdat ze ons een goed gevoel geven? Zie je wel dat ze het kunnen?’

Wie heeft ooit bepaald dat je op je dertigste moet weten welke richting je leven zal uitgaan? En dat het op je veertigste min of meer in de plooi moet liggen? Waarom zoeken we voortdurend naar erkenning en houvast? Ik heb er stilaan vrede mee dat het bij mij niet het geval is. We zien wel wat er gebeurt. Ik laat me leiden door mijn onderbewustzijn, door wat goed voelt.’

‘Er is dus veel bijgekomen in de voorstelling, en ze verschilt ook sterk van de eerste twee shows. De eerste was een samenraapsel van ideeën die de mensen volgens mij graag wilden horen, de tweede was daar een reactie op. Dit keer vertel ik echt wat ik wil vertellen. Deze show is dus veel opener en eerlijker. Hij heeft ook een ander ritme, en ander gevoel. Het publiek merkt het meteen. De eerste vijf minuten voel ik wat nervositeit, en ik moet er zelf ook nog aan wennen. Het is niet meer lachen, lachen, lachen. Sommige passages zijn pure stand-up, andere neigen meer naar Wouter Deprez. De overgangen zijn soms heel cru, alsof je de naald van een plaat haalt, maar dat is precies wat ik wil. Weg van de vrijblijvende comedy. Het mag stand-up zijn maar er moet een randje aan zitten. Zodat je je kunt amuseren, maar dat je af en toe ook ongemakkelijk wordt.’

• Lees verder op blz. C6

• Vervolg van blz. C5

Hannah Gadsby zei in haar geruchtmakende voorstelling 'Nanette' dat ze discriminatie en vooroordelen in het verleden alleen maar had bevestigd en bevorderd door met zichzelf te lachen. Herken je dat?

'Ik heb die show niet gezien maar ik vind nog altijd dat je met alles en iedereen moet kunnen lachen, zeker met jezelf. Als dat niet het geval zou zijn, zouden we in een heel verkrampde maatschappij leven. Wat geeft jou het recht om te bepalen met wie of met wat we mogen lachen? Dat is wel een heel arrogante houding.'

Heb je zelf weleens kritiek gekregen omdat je bepaalde mensen zou kwetsen met je grappen?

'Dat gebeurt, meer dan vroeger. Mensen die zeggen: "Ik vind het niet oké dat je daarmee lacht." Onlangs kwam iemand klagen omdat ik een grap had gemaakt over Marc Dutroux. Serieus? Over iets wat 25 jaar geleden is? En die grap was nota bene bedoeld om Dutroux nog eens in herinnering te brengen. Voor een mars tegen zijn vrijlating kwamen een paar maanden geleden amper vijfhonderd mensen opdagen. Weten we nog hoe bang we in de jaren 90 waren en hoe we destijds reageerden? Dát was de motivatie van die grap, niet om iemand uit te lachen.'

Voelde je je aangesproken door 'Taboe', het tv-programma waarin Philippe Geubels onder meer mensen met een beperking aan het woord liet over mogelijk kwetsende humor?

'Ik had daar graag mijn zegje willen doen, ja. Ik vond het een uitstekend programma maar het leverde geen bijdrage aan een globale oplossing van het probleem. Mensen met een beperking worden op tv nog te vaak behandeld

als knuffelberen. Kijk eens hoe erg dat is! Kijk eens hoe lief en hoe schattig die mensen zijn! En zet ze nu maar terug in de kast. Op tv mogen we eens kijken naar die mensen, als in een museum. Maar in het dagelijkse leven zie je ze bijna nooit. Het is een bijna onzichtbare bevolkingsgroep.'

'Toen ik nog niet bekend was, keek iedereen naar mij. Nu nog altijd, maar dan omdat ik bekend ben. Als je wil dat die mentaliteit verdwijnt, moeten wij veel zichtbaarder worden. Dan moeten we overal mensen met een beperking zien. Waarom is er geen nieuwslezer in een rolstoel? Peter Dinklage is ook een dwerg maar niemand die daarbij stilstaat als hij in *Game of Thrones* Tyrion Lannister speelt. Hij maakt het bijna cool om een dwerg te zijn. Daar moeten we naartoe.'

'Ik heb dat soort dingen lang van me afgeschoven. Toen ik in 2012 Humo's Comedy Cup won, werd ik aangeklampt door verschillende organisaties. Jij kunt voor ons spreken! Jij kunt iets betekenen voor ons! Ik wilde dat niet. Ik wilde niet geïdentificeerd worden met andere mensen met een beperking. Maar naarmate ik ouder word, ben ik mij er meer en meer van bewust dat die mensen inderdaad gehoord moeten worden. Volgens Handicap International heeft wereldwijd negentien procent van de mensen een fysieke of mentale beperking. Laten we zeggen dat vijf procent een zichtbare fysieke beperking heeft, en dat een op honderd mensen in een rolstoel zit. Dat zou betekenen, als er op een zaterdag vijfduizend mensen over de Meir lopen, dat er een vijftigtal rolstoelen zouden moeten zijn. Ik zie die niet. Die mensen zitten binnen. Ze worden beschouwd als sukkelaars die best thuisblijven. De enige mensen met een beperking die we eren en omarmen zijn topsporters als Marc Herremans en Marieke Vervoort. Misschien omdat ze ons een goed gevoel geven? Zie je wel dat ze het kunnen? Normaal linken we succes niet aan een fysieke beperking.'

'Ik heb zelf een rolstoel voor lange afstanden. Toen ik twintig was, stak ik die liefst zo ver mogelijk weg. Vandaag denk ik: de mensen mogen zien hoe lastig het soms is. Want als ik in die rolstoel

'De steden worden in sneltempo autovrij gemaakt. Voor mensen zoals ik is dat een ramp. Wij worden gewoon opzijgeschoven, en dat irriteert mij meer en meer'

zit, ben ik plots niet meer de William Boeva van tv of uit het theater. Dan vragen mensen mij wat er is gebeurd. Niks. Dit is mijn gewone leven. Omgekeerd kunnen sommige mensen niet vatten dat ik met een Maserati rijd. "Hoe, die heeft geen Kangoo?"

'Als je een aanvraag indient voor een rolstoel, moet je een vragenlijst invullen. Een van de vragen is: "Kunt u binnenshuis rondwandelen?" Als je daar "ja" op antwoordt, krijg je geen tussenkomst voor een rolstoel. De overheid geeft dus letterlijk het signaal: als je binnenshuis kunt rondwandelen, hoef je niet buiten te komen. Dat is toch waanzin?'

'Een tijdje geleden zat ik in de auto met Michael Van Peel. Ik parkeerde op een mindervaliden-

plaats en hij wees me daarop, alsof ik er geen recht op zou hebben. Dan pas besepte hij dat ik daar wel mocht staan. "Helemaal vergeten." Ik zei dat ik ook nog een rolstoel in de koffer had. Hij lachte. "Meen je dat?" Ook hij had dat helemaal niet verwacht, en we kennen elkaar nu toch al een jaar of tien.'

'Ik wil niet de zoveelste woordvoerder zijn van een verongelijkte actiegroep, maar ik kan er ook niet langer over zwijgen. Voorbeeldje: de steden worden in sneltempo autovrij gemaakt. Voor mensen zoals ik is dat een ramp. Het openbaar vervoer is niet of moeilijk toegankelijk. Met zo'n stepje kan ik niet rijden. Moet ik dan toch alles met de rolstoel gaan doen? Wij worden gewoon opzijgeschoven, en dat irriteert mij meer en meer.'

Vorig jaar heb je voor Telenet een special gemaakt rond 'Game of Thrones' maar voor de rest hebben we je vorig jaar niet zo vaak op tv gezien. Terwijl het nog altijd de ideale spreekbuis is als je gehoord wil worden.

'Ik ben begin vorig jaar geopeerd en ik was druk bezig met mijn nieuwe show. Soms moet een mens keuzes maken. Maar ik maak wel nog altijd Youtube-filmpjes over videogames. Dat blijft een passie. Ook een levensvraag voor millennials trouwens: kan ik nog blijven gamen na mijn dertigste? Ja, natuurlijk. Niemand heeft ooit gezegd dat je op die leeftijd aan een nieuw hoofdstuk moet beginnen.'

William Boeva toert vanaf vandaag door Vlaanderen met zijn nieuwe show 'B30VA'.

passa
porta

jesse ball

5.02 | 20:00 | passa porta
frightingly credible

en verder bij passa porta:

wessel te gussinklo | 11.03 | passa porta
iain sinclair | 12.03 | passa porta
banville vs black | 17.03 | passa porta
hoda barakat | 24.03 | passa porta
frederik willem daem | 27.03 | bar tropicana
geert mak | 03.04 | kaaitheater

passaporta.be

Ook dat nog

Wat zit er in de Oscars-goodiebag?

Het is traditie: iedere gast op de Oscaruitreiking krijgt een goedgevulde goodiebag ter waarde van zo'n 100.000 dollar - of 90.600 euro. En voor dit jaar (op 9 februari) zitten er wel héél opmerkelijke gadgets in het zakje: een chocoladereep met cannabis, een gepersonaliseerd glasraam met hun eigen portret, een 'slimme' beha die je exacte maten en hartslag meet en een gouden e-sigaret van 24 karaat. Behalve peperdure tequila en wodka zit er ook 'met waterstof doordrenkt water' in, zes vakantiecheques en een bon waarmee singles gratis beroep kunnen doen op de diensten van een koppelaar. (vwh)